



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum quicumque gradus beatitudinis expleat appetitum Beati. disput. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

conantur. Hæc manifesta est, quoniam nihil est, unde vnus intellectus magis, quam alius conetur.

Secunda conclusio.

Quando potentie sunt æquales, & lumen est inæquale, conatus intellectus per lumen est inæqualis: conatus verò potentie per se ipsam, vt partem causæ influentis immediatè cum lumine gloriæ, est æqualis. Primum patet, quoniam vbi præcipua pars causæ est maior, actio influxus, atque ad eò conatus illius est maior. Secundum verò probatur, quoniam vbi pars causæ est eadem, aut æqualis, actio influxus, ac proinde conatus, vt ab ipsa præcisè emanat, est æqualis, licet actio totius causæ, propter concursum alterius maioris virtutis cooperantis, sit maior. Hæc conclusio est contra Sotum, qui putat, non posse esse maiorem visionem, quin etiam intellectus magis, efficaciusque conetur. Et paulò ante etiam dixerat, non posse esse maiorem visionem, quin intellectus magis concurrat. Vtrumque autem est falsum: intellectu namque æquè concurrente, & æquè conante, potest esse clarior visio propter conatum maiorem per lumen gloriæ, si maior copia luminis gloriæ simul influat, aut si Deus suo concursu immediato in visionem efficacius influere velit.

Statu refutatur.

Tertia conclusio.

Quando potentie sunt inæquales, & lumen gloriæ æquale, aut etiam inæquale, conatus potentiarum est etiam inæqualis. Probatur, quoniam vbi melior, ac maior est potentia agens, ex necessitate naturæ, est maior actio & influxus, vt ab ipsa potentia immediatè oritur.

DISPUTATIO IV.

Vtrum quicumque gradus beatitudinis expleat appetitum beati.

Quoniam ostensum est beatos inæquales esse beatitudine, explicandum erit, vtrum quicumque beatitudinis gradus expleat appetitum beati: an verò, qui pauciores gradus habent visionis beatificæ inexpletum, inquietumque habeant appetitum. Quòd ergo qui pauciores gradus beatitudinis habent, inexpletum habeant appetitum, suaderi potest primò. Quia quandiu restat aliquid desiderandum, quod sub ratione maioris boni offertur, appetitus non est expletus, nec quietus: sed quicumque inferiorum beatorum restat desideranda beatitudo æqualis beatitudinibus superiorum beatorum, eique offertur sub ratione maioris boni, quam sit illud bonum, quod possidet: ergo neque quietum, neque expletum habet appetitum beatitudine, quã possidet.

Parti, quæ negat suadetur primò.

Confirmatio.

Confirmatur hæc ratio, quoniam quicumque inferiorum beatorum cognoscit beatitudinem superiorum beatorum, eligeretque potest circa illam actum desiderij, qui vtiq; erit naturalis quoad speciem actus: ergo appetitus naturalis illius non est expletus beatitudine, quam possidet.

Secundò.

Secundò. Aliæ res non solum appetunt consequi suum vltimum finem, sed etiam eòsequi illum perfectissimo modo: vt lapis non solum appetit esse in centro vniuersi, sed etiam esse in illo perfectissimo modo, ita vt centrum ipsius lapidis sit in centro vniuersi, neque expletur appetitus illius donec id consequatur: ergo homo non solum appetit consequi Deum per visionem beatificam, sed etiam consequi illum meliori modo, qui esse possit: neque appetitus illius erit expletus, quousque id assequatur: non ergo quicumque gradus beatitudinis appetitum beati expleat valet.

Conueniunt omnes Doctores, appetitum cuius-

A que beati expletum esse beatitudine, quam possidet iuxta illud Psal. 16. *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Dissentiunt verò in reddenda ratione, unde id proficitur. Quidam enim huius rei causam in diuinam providentiam referunt: quæ vt ex æternitate prædestinavit beatos ad diuersos gradus beatitudinis, ita eis adaptauit & præscripsit appetitum, qui illdem gradibus perfectè expletur. Hæc tamen opinio non placet. Cum enim in omnibus beatis appetitus sit eiusdem rationis, neque aliquid superadditum designetur, quo coarctetur & restringatur ad diuersos gradus beatitudinis, in eptè assentitur à Deo facta talis in diuersis beatis ad diuersos gradus beatitudinis aptatio, ac limitatio.

Beatitudo in quocumque gradu explet appetitum cuiusque beati.

B Alij causam huius rei esse dixerunt, quòd constituerit Deus non concurrere cum vnquoque beatorum ad appetitionem maioris beatitudinis, quam sit ea, ad quam est prædestinatus, & quam suis meritis consequetur: eaque de causa vnquemque contentum esse sua beatitudine, neque appetere maiorem. Hoc autem licet cum aliqua probabilitate dici possit de appetitu voluntatis pro actu elicitò: de appetitu tamen naturali intellectus & voluntatis, qui propensio est sine actu elicitò, abque probabilitate aliqua assereretur: eò quòd huiusmodi appetitus eiusdem rationis sit in omnibus beatis, neque sit actus aliquis intellectus, aut voluntatis, sed potentie ipsæ ex suis propriis naturis atque essentis ita inclinatæ. Nec verò, si de actu tantum elicitò voluntatis dicatur, placet. Quoniam id non esset appetitus beati in se ipso, vt beatitudinis, quam possidet, esse positum expletum, sed solum negatiuè, atque ab extrinseco, quatenus Deus concurrere nollet cum beato, (cuius tamen vis appetendi minime secundum se ipsam esset expleta) vt eliceret desiderium eius rei, qua adhuc indigeret, vt appetitus ipsius expletur.

D Dicendum ergo est, beatos vi cuiuscumque gradus beatitudinis habere appetitum sui intellectus, ac voluntatis perfectè expletum & satiatum. Cuius rei ea est ratio, quam artic. 1. disputatione 2. reddidimus. Cum enim appetitus naturalis intellectus sit primò ad cognoscendum verum indeterminate, quòd naturaliter potest cognoscere, & secundariò ad cognoscendum hoc & illud eiusdem generis verum, atque ad eò ad cognoscendum totam latitudinem veri, quam naturaliter potest cognoscere, & appetitus naturalis voluntatis sit ad appetendum bonum, quod viribus naturalibus intellectus potest ei ostendi, & secundariò ad appetendum hoc vel illud eiusdem generis bonum, atque ad eò ad appetendam totam illam latitudinem boni: in Deo autem clarè viso continetur eminenter tota latitudo veri & boni, quam intellectus naturaliter potest cognoscere, & voluntas potest diligere, atque in visione ipsa beatifica, qua Deus possidetur, continetur eminenter omnis cognitio naturalis, quam intellectus potest habere, & in amore Dei clarè visi omnis amor naturalis, quem voluntas potest habere: sit, vt Deus clarè visus nõ minus expleat appetitum intellectus, & voluntatis, quam expletur tota latitudo veri & boni naturaliter cognita & amata, quã intellectus & voluntas naturaliter possunt cognoscere & diligere. Quare cum hæc perfectè expletur, eò quòd sit totum id, ad quod appetitus naturalis intellectus & voluntatis se extendunt, vt articulo 1. disputatione 2. ostensum est, sit, vt Deus clarè visus, in quocumque gradu videatur, perfectè etiam expleat vtrumque appetitum naturalem, intellectus scilicet & voluntatis, imò longè perfectius, quam tota latitudine cognitionum

Beatitudo cuiusque gradus explet appetitum beati.

gnitionum & volitionum, quas naturaliter possunt habere, eiusmodi potentia expleantur.

Obiicit tamen, in visione Dei trium graduum intensiois & claritatis, neque eminenter continetur visio Dei sex graduum, aliàs beatus beatitudine trium graduum esset eminenter beatus beatitudine sex graduum, ac proinde esset tam beatus, quam beatus est, qui habet sex gradus beatitudinis: quòd tamen est absurdum: ergo beatus beatitudine trium graduum, neque eminenter habet totà latitudinem boni, ad quam potest se extendere appetitus ipsius naturalis, atque adeò non erit perfectè satiatus.

Ad hoc argumentum, concessio antecedente, neganda est consequentia. Ratio est, quoniam, ut articulo 1. disputatione 2. ostensum est, appetitus naturalis intellectus & voluntatis pro propensione sine actu elicitò (de quo nunc loquimur) non se extendit ad cognitionem & amorem supernaturalem, sed solum ad naturalem: quare esto in visione diuinæ essentiae trium graduum non continetur eminenter visio sex graduum, quæ supernaturalis est, vt tamen expleat appetitum naturalem intellectus, satis est, quòd eminenter contineat in se omnem cognitionem naturalem, ad quam intellectus potest se extendere: quare cum visio diuinæ essentiae, cuiuscunque gradus & intensiois ea sit, id habeat, sit, vt in quocumque gradu sit, perfectè satiet appetitum: tamen quòd intensior fuerit, eò perfectiùs, plenius, ac melius eum satiet. His adde, quòd licet visio sex graduum non continetur eminenter in visione trium graduum, continetur tamen in Deo, qui videtur visione trium graduum: quare ex parte obiecti (quod eo ipso, quòd visione possidet, satiatur omnino reddit appetitum, tamquam res quæ in se continet eminenter omne verum & omne bonum) nullum est discrimen inter magis & minus beatum, sed solum in modo illum possidendi clariori, ac intensiori visione, aut minus clara & magis remissa. Hæc quòd attinet ad appetitum tam intellectus quam voluntatis beati, sumptum pro propensione sine actu elicitò.

Quòd verò attinet ad appetitum voluntatis pro actu elicitò, sciendum est, velle sub conditione siue conditionatum (quod velleitatis solet nuncupari) quemadmodum non est velle simpliciter siue absolutum, ita neque esse simpliciter appetitum, aut desiderium voluntatis. Quare, reperiri in aliquo velle sub conditione sine re, quam sub tali conditione vellet, non est reperiri in eo appetitum minimè expletum, aut inqueritum. In Deo namque, qui iuxta dictum Pauli 1. ad Timo. 2. *Vult omnes homines saluos fieri*, sub conditione tamen (si videlicet per ipsos obex non opponatur) datur huiusmodi velle minimè impletum: & tamen nemo dixerit in Deo esse appetitum non expletum. Quia ergo beatitudo, in quocumque gradu ea sit, non solum efficit rectitudinem voluntatis, sed etiam summam conformitatem cum voluntate, dispositione, & ordinatione diuina, eò quòd vt beati plus diligunt Deum clarè visum, quam se ipsos, & sua omnia commoda: ita plus affectant impletionem diuinæ voluntatis, quam suæ propriæ: fit, vt circa bona, quibus careant, vt beatitudinis habere non possint, nisi velle sub conditione, si ita à Deo esset dispositum, eaque esset ipsius voluntas, aut id postularent ipsorum merita, vt postularunt merita eorum, qui abundantiori præmio potiuntur. Beati ergo perfruentes summo illo, inexhaustoque bono suau que vinculo amoris, quo in Deum ultra, quam dici possit, inardescunt, Deo inhaerentes, eiusque diuinæ voluntati

ac dispositioni omnino subiecti, eodemque vinculo amoris se mutuo complectentes, in perpetuo, & pleno gaudio perseuerant, sine vilo desiderio, quo vel affligi, vel solliciti reddi possint. Quare nullum appetitum pro actu elicitò habent, aut habere possunt, qui plenè non sit expletus, sed solum velleitatem, si videlicet ita postularent ipsorum merita, aut si ita à Deo esset constitutum.

Animaduertendum tamen est, quòd quamuis animi beati ante resurrectionem corporum expletum habeant appetitum intellectus & voluntatis: appetitus tamen substantiæ, quo propendent in sua propria corpora, non erit expletus, quousque in die resurrectionis corporibus reuiantur. Neque appetitus hic parit desiderium absolutum in voluntate propter summam conformitatem, quam cum voluntate & dispositione diuina habent, sed solum velleitatem. Atque hæc est quæ Apocal. 6. significatur, dum Ioannes ait: *Vidi subius altare animas intersectorum propter verbum Dei, & clamabant voce magna. Usque quo Domine non iudicas, & non vindicatis sanguinem nostrum de iis, qui habitant in terra: Et datus sunt illis singula stola albe: & dictum est illis, vt requiescerent adhuc tempus modicum, donec compleantur conserui eorum.* Vel fortè clamor ille denotat desiderium, quod haberent, si non acciperent stolam primam gloriæ animi: nam post clamorem illum additur, *datus fuisse singulis stolas singulas.*

Ad primum ergo argumentum in oppositum, si in eo sit fermo de appetitu voluntatis pro actu elicitò, & de desiderio absoluto, concessa maiore, neganda est minor. Licet enim beatitudo æqualis beatitudini superiorum beatorum offeratur cuiuscunque inferiorum beatorum sub ratione maioris boni, quam sit sua propria beatitudo: propter summam tamen conformitatem, quam cum voluntate, ac ordinatione diuina habent, elicere nequeunt desiderium absolutum maioris illius beatitudinis, vt explicatum est. Quòd si in argumento esset fermo de desiderio, non pro actu elicitò voluntatis, sed pro propensione intellectus & voluntatis sine actu elicitò (quod tamen argumentum non inuit: quippe cū ad huiusmodi appetitum necessarium non sit rem appetendam offerri appetitum sub ratione boni) admissa maiore, si res illa contineretur intra limites latitudinis, ad quam appetitus naturalis se extenderet, ad minorem dicendum est, beatitudinem supernaturalem, neque maiorem neque minorem contineri intra latitudinem rerum, ad quas se extendit propensio naturalis intellectus & voluntatis, vt artic. 1. disputatione 2. ostensum est.

Ad confirmationem verò negandum est, beatum posse elicere desiderium absolutum circa maiorem illam beatitudinem: solum namque elicere potest velleitatem, vt dictum est.

Ad secundum concessio antecedente, quando finis est naturalis, & appetitus comparatione illius est etiam naturalis, neganda est consequentia. Consequi enim Deum per visionem beatificam, non est finis naturalis hominis, sed supernaturalis: neque ad illum finem est appetitus naturalis in homine, & ideo, vt homo non appetit naturaliter videre Deum, sic neque videre Deum perfectissimi modo, sed solum appetit naturaliter, latitudinem totam cognitionum naturalium: at cum in quocumque gradu visionis beatificæ contineantur omnes eminenter, quicunque gradus satiatur perfectè intellectum beati, licet perfectiùs & melius semper altiori gradu satiatur.

Beatuarum animarum appetitus ad corpora ante diem iudicij non erit factus, interim tamen solum parit velleitatem.

Ad primum in contrariū.

Ad confirmationem.

Ad secundū.

Velleitatis non habet, neque desiderium simpliciter, neque imperium factitium.

Beatitudo in quocumque gradu efficit summam cum diuina ordinatione conformitatem.